

[Fuglsang.]

medmennesker noget ondt. Jeg hader ej heller det tyske folk som sådant, det tyske folk, i hvis lejre jeg sad, det tyske folk, som for en stor del selv var ofre for og led under fascismens tyranni. Jeg så fornylig nede i det såkaldte Mandfeldområde i Sachsen, på torvet i en lille by, en statue af Lenin. Denne statue var under krigen bragt dertil fra en erobret russisk by for at blive smeltet om, men tyske arbejdere gemte denne mere end legemstore statue, indtil frihedens time slog, således at de kunne rejse den på torvet i deres by. Jeg indrømmer, at jeg blev dybt rørt ved dette syn, blev dybt rørt ved at vide, at i de år, da fascismens nat rugede over Europa, i de år, da de, jeg kalder ordentlige mennesker, kæmpede for friheden, var der midt i fascismens hjerte, i Tyskland, folk, der kæmpede for den samme sag som vi. Også på denne baggrund er det, vi skal se dem, der svigtede dengang, svigtede ikke alene os, men svigtede folket, svigtede nationen og svigtede de demokratiske staters og folkeslags fælles sag. Derfor synes jeg, at jeg som en af de overlevende har pligt til at tale, pligt til fortsat at kræve ansvaret lagt, hvor det bør ligge, ikke fordi jeg ønsker at øve gengæld, men også af hensyn til fremtiden.

Så kan man sige, som det ærede medlem hr. Johs. Christiansen sagde, at Thune Jacobsen handlede i tillid til sin sags retfærdighed, og den højtærede statsminister kan prøve at mildne skylden ved at fordele den på flere. Det bør også siges i dag og ikke mindst fra denne talerstol, at så billigt kan det ikke være at ofre landsmænd, at handle mod Danmarks riges grundlov og udlevere danske til fremmede, at man blot kan komme bagefter og sige, at man handlede i god tro. Og det bør siges her og nu, at den enkeltes ansvar for sine handlinger og deres følger ikke bliver mindre, fordi man prøver at udviske ansvaret ved at fordele det på flere.

Jeg vil ikke komme ind på de af den højtærede statsminister nævnte folketingsmedlemmers, de ærede medlemmer hr. Kjærbøls, hr. Elgaard's, hr. Fibigers og hr. Jørgen Jørgensen (Lejre)s medansvar, men blot sige, at jeg kan ikke se, at dette større eller mindre medansvar på nogen måde mindsker hr. Thune Jacobsens personlige andel. Det bør dog være en af disse års

lærdomme, og det bør slås fast overfor historien og overfor det danske folk, at i så afgørende sager handler enhver, og ikke mindst vi herinde, under et personligt ansvar, og at følgelig kan man ikke senere skyde dette ansvar fra sig ved at tale om partidisciplin, god tro eller indbildt eller virkelig tvang. Det er forøvrigt vel også dette, der menes, når det i grundloven fastslås, at rigsdagsmændene ene er bundet ved deres overbevisning. Det må gælde for dengang, og det må være sådan, at i hvert fald hver enkelt i denne sal handler under personligt ansvar også nu.

Lad mig til slut komme med en bemærkning i anledning af, at det ærede medlem hr. Johs. Christiansen har opfattet erklæringen fra den højtærede statsminister og de fire tidligere nævnte ærede medlemmer af dette ting således, at Thune Jacobsen er renset og står som en god dansk mand og loyal embedsmand. Jeg tror, at det ærede medlem her i nogen grad overdriver det høje tings kompetence. Det kan fastslå dette som sin opfattelse, men den kan ikke gælde for, hvad man tænker ude i det danske folk.

Jeg vil dertil tillade mig at spørge: Hvor tør man i denne rigsdag, der dog ikke helt kan sige sig fri for sit medansvar og således er parthaver i sagen, dømme, som man gør? Hvor kan man tro, at en rigsdag, der for en stor del selv sad her dengang, er i stand til at rense nogen som helst, det være sig Thune Jacobsen eller andre? Lad mig lige indskyde, medens vi er ved at rense: Hvornår tager man så det næste skridt? Hvornår drager man den naturlige konsekvens og påtager sig at rense de folk, som leverede stof til datidens kartoteker? Jeg tænker f. eks. på et af Thune Jacobsens redskaber, den berygtede stikker, hestetyven, Rudolf Christiansen. Der er ingen tvivl om, at nutidens leverandører af mange slags materiale til samme slags kartoteker vil se en vis betryggelse heri.

Men bortset herfra tror jeg, at mine Stutthofkammerater har ret, når de siger i en erklæring — jeg vil gerne bede om lov at citere —:

„Der kan gives erstatning til Thune Jacobsens efterladte, og nutidens politikere kan søge gennem diverse erklæringer at vaske vore døde kammeraters blod af deres hænder, men det ændrer intet i